

Sandık Ve Oy Kültürü

– Veysel Başer · 20 Haziran 2013

Tavşanlı 1964

Tavşanlı yöresinde daha fazla bulunan “topçam” (Ebe çamı da denir.) ve “ehrami çam” (Pramidal çam.) ağaçlarına yönelik araştırmalar yapmak üzere Newyork Ormancılık Akademisi’nden bir ormancı profesör geldi Tavşanlı’ya. Türkiye’ye sık sık gelip gittiği için az çok Türkçe biliyordu. Ülkesine dönmesinden iki-üç gün öncesi kendisine, Tavşanlı Orman İşletmesi’nin müdürü, orman bölge şeflerince veda yemeği verildi.

Ekim ayının ortalarıydı. Yemek sırasında ABD’deki başkanlık seçimleri konusu açıldı.. Kennedy, 22 Kasım 1963 tarihinde suikast sonucu öldürülünce yerine yardımcısı Lyndon B.Johnson başkan olmuştu. 1964 yılındaki başkanlık seçimlerinde karşısına cumhuriyetçi aday Barry Goldwater çıkmıştı.

ABD’li profesörün oy verme görüşleri.

“Cumhuriyetçi partinin üyesiyim. Adayımız Goldwater, radikal görüşlü, maskeli bir adam. Bu kişinin başkan seçilmesi halinde Birleşik Devletler ve dünya ülkeleri tehlikelere gebe kalır. İşte bu nedenle, üyesi olsam da partimizin başkan adayına oy vermeyip, başkan Johnson’a oy vereceğim. Adayımıza, sert tavırlarını sevenlerle ve oy verme kültürünü henüz kavrayamamış olanlar verir.”

3 Kasım 1964 yılı başkanlık seçimlerini, (% 61.2) oy oranıyla Johnson kazanıyor. Ayrıca şunu da açıklamak gerekir. ABD başkanlık seçimlerinde, halktan çok yüksek oy alınsa bile başkan seçilemiyor. 270 delegeyi bulan partinin adayı başkan oluyor.

Bu oluşumları, demokrasinin sadece sandık olmadığını belirtmek için dile getirdim. Çünkü, demokrasi için oy verme kültürü de gerekli. ABD bile bunu iki yüz yıl önce göz önünde tutarak, delege çoğunluğunu kazanan adayın başkan olacağını öngörmüştür. 2000 yılı başkanlık seçimlerinde All Gore, halktan daha fazla oy aldığı halde yeterli delegeyi bulmadığı için başkan olamamıştır.

Demokrasinin tam oturmadığı ülkelerde sandıktan çok, oy verme kültürü önemli. Dini değerleri kullanarak halktan istenen oy, devletin imkanlarını kullanarak ve çeşitli yardımlarla elde edilen oy, ırkçı söylemlerle kitlenin oyu bir yerlere yönlendirilen bir ülkede sandık, sanıldığı gibi demokrasinin tek unsuru olamaz. Bir ilde, dört-beş bağımsız aday ortaya çıkıyor ve her adaya ayrılmış bölgeden başka adaylara oy çıkmıyor ve adaylara neredeyse eşit oy çıkıyorsa, sandık demokrasinin bir olgusu değil, seçilenlere oy toplama kutusu oluyor.

Ayrıca, iktidarda olan partilerin, il bazında sandığa giren oyların bilgisayar ortamında kendi tarafına yönlendirilip sayıların değiştirileceği de söz konusudur. Nitekim, geçmiş seçimlerde bu yönlü epey şikayet olmuştur. Keza, sahte oy pusulaları da bir başka sandık kurdudur.

Partilerin sandık görevlileri ne güne duruyor denilebilir. Buna şu atasözüyle yanıt vermek doğru olur “Minareyi çalan, kılıfını hazırlar.”

Tüm bu ve daha pek çok nedenlerden dolayı sandık, demokrasinin sadece bir unsurudur. Sivil toplum kuruluşları, haber alma kaynakları, kurum ve diğer oluşumlar da demokrasinin olmazsa olmazlarından olduğu da göz ardı edilmemelidir.

Ülkemizde demokrasi kültürü, ne yazık ki siyasilerin özlerinde olmayan ama dillerinden eksik etmedikleri bir söylem demek pek yanlış olmasa gerek.

Partilerin; anayasal birer kurum olmasına karşın, kurumsal oldukları söylenemez. Partinin lideriyle tanımlanır parti. Adayları o belirler. Oyu da, partinin lideri alır. Böyle olduğu için partinin lideri her konuda tek söz sahibi olur. Kolay kolay değiştirilemez. Değiştirilmesine zaten izin vermez. Siyaset dünyamızda bir tek Bülent Ecevit bu uygulamayı kırabilmiştir. Parti, kendi içinde kurumsallaşmadığı için, liderini bir şekilde yitirdiğinde kısa sürede dağılır. Siyasi tarihimizde bunun sayısız örneği vardır.

Partiler gerçekten kurumsallaşabilselerdi, liderlerin değişmesi partinin genel yapısında önemli etki yaratmazdı. Avrupa ülkelerindeki olduğu gibi.

“Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.”

Atatürk'ün bu veciz sözü, TBMM'nin genel kurul salonunda yazılıdır. Sandıktan çıkan, tek başına milletin egemenliğine sahip olamaz. “Sandıktan geldik, sandıkta gideriz,” söylemleri demokrasiye özel kılıftan başka bir şey değildir. İlk başta parti içi demokrasiden söz edilemez. Parti içi demokrasinin olmadığı bir yerde ülke demokrasinden söz etmek aldatmacıdır. Bütün partilerde bu böyle.

Millete ait olan egemenlik, üç unsur tarafından kullanılır. Meclis, hükümet ve yargı. Çağdaş dünyada, halkın sesi olarak buna medya da katılmıştır.

Elini vicdanına koyan her bir birey şu soruya yanıt versin. Beş-altı yıldan bu yana yukarıda belirtilen millet egemenliğini kim tek başına kullanıyor? Her şey ortada. Hükümeti, TBMM ve yargı denetler. “Denetleme yapılıyor” diyen olabilir mi?

Halkın gerçek sesini değil ülkeye, dünyaya duyuran bir sosyal medya ortaya çıktı. Bu medya vasıtasıyla halk, tüm baskı ve dikta uygulamalarına son vermek için ayağa kalktı. Haklı davaları için ortaya çıkan, büyük çoğunluğu gençlerden oluşan bu kitleye suç yükleyip düşman gözüyle bakılması, hakaret

edilmesi ayıptır, günahtır. İnsan sevgisinden yoksunluktur. Bir kerecik olsun, sakın kafayla bir düşünsün her kişi. Daha önce yapılan baskılardan yakınan iktidar tek yetkilisinin istese engel olabileceği onca haksızlığın yanı sıra kendisinin yaptığı sözlü baskıları ve hakaretleri bir gözden geçirsin. Kararmadıysa şayet, vicdanından bir tartısın.

Daha önce, tarihsel gelişmeleri analiz ederek Taksim olaylarının tekin olmadığını belirten bir makale yazmıştım. Bunu bir defa daha teyit etmeyi gerekli görüyorum.

Unutulmasın ki, Hitler de sandıktan çıkmıştı...

Veysel Başer